

Κοινωνικά σχολεία στην Αργεντινή

Κοινωνικά σχολεία στην Αργεντινή – Άρθρο αφετηρία για δράση και στην Ελλάδα

Η Ελλάδα δεν είναι Αργεντινή. Οι λόγοι είναι άσχετοι με τους θεσμικούς επενδυτές στα χρηματιστήρια, άσχετοι με το ποιο νόμισμα έχει η κάθε χώρα, άσχετοι με τις κυβερνητικές πολιτικές και τα μέτρα αντιμετώπισης της κρίσης που προέκυψε από την μετατροπή της οικονομίας σε ένα παγκόσμιο καζίνο με ρουλέττες.

Οι λόγοι είναι αλλού. Στην διαφορετική αντίληψη περί κοινωνικής δημιουργίας και περί αυτοθέσμησης. Στην διαφορετική αντίληψη περί θεωρίας και πράξης, περί εφικτού και ευκαίτου (που έλεγε και ο “ευλόγησον”-ξέρεεις-ποιος). Εν τέλει, στην διαφορετική αντίληψη περί δημοκρατίας. Μετά λόγου γνώσεως, η Αργεντινή δεν είναι ο δημοκρατικός παράδεισος, και η Ελλάδα δεν είναι η δημοκρατική κόλαση—έχει και χειρότερα. Αυτό δεν πρέπει να μας εμποδίζει να δούμε τα τεράστια βήματα κοινωνικής προόδου που συντελέστηκαν στην Αργεντινή, τα οποία δεν υπάρχουν στο τοπίο της Ελλάδας, εκτός μεμονομένων περιστατικών. Και τολμάμε να μιλάμε για κοινωνική πρόοδο, γιατί έχει τεθεί και εφαρμοστεί στην πράξη μια μεγάλης κλίμακας ριζοσπαστική μεταστροφή στην εκπαίδευση, η οποία γίνεται με τρόπο που συμβάλλει ουσιαστικά στην ευρύτερη παιδεία μελλοντικών πολιτών και όχι μόνο στην τεχνική κατάρτιση.

Το Κοινωνικό Σχολείο ως Θεσμός

Πρόκειται για κοινωνικά σχολεία, τα οποία λειτουργούν στο επίπεδο του Γυμνασίου και του Λυκείου*, και οργανώθηκαν καλύτερα το 2001. Θα πούμε δυο λόγια για αυτά με σκοπό να δώσουμε ιδέες ως αφετηρία για να οργανωθεί κάτι αντίστοιχο που θα ταιριάζει στα ελληνικά δεδομένα, και όχι ως έτοιμο και υπεργαμάτο μοντέλο για κόπυ-πέηστ. Ονομάζονται *bachilleratos populares*, αλλά ο κόσμος τα λέει *bachis*. Ξεκίνησαν τη δεκαετία του '90, και υπάρχουν σε κάθε επαρχία της Αργεντινής ίσως με εξαίρεση την Παταγωνία. Λαμβάνοντας υπ'όψιν το μέγεθος της Αργεντινής, το ότι υπάρχουν κοινωνικά σχολεία σε όλες τις μη-παγωμένες επαρχίες σημαίνει ότι πάρα πολλά παιδιά έχουν την επιλογή να διαλέξουν το κοινωνικό σχολείο, και ταυτόχρονα διαμορφώθηκε ένα εκπαιδευτικό κίνημα που δεν ήταν κυριαρχημένο από πρωτευουσιάνικες/μετροπολιτάνικες ιδέες αλλά υπήρχε μια συνδιαμόρφωση.

Τα κοινωνικά σχολεία ήταν υποτονικά μέχρι το 2001, η αλήθεια είναι. Πάντα ήταν οργανωμένα από τοπικές οργανώσεις βάσης χωρίς φυσικά κάποια κρατική υποστήριξη. Με το κίνημα του 2001 ήταν εύκολο να οργανωθεί περισσότερος κόσμος, είτε

εκπαιδευτικοί, είτε άλλοι εθελοντές για να βοηθήσουν. Η επαναθέσμιση του κοινωνικού σχολείου εκείνη την περίοδο αποτέλεσε έναν δημιουργικό οργανισμό, μιας και οι τοπικές οργανώσεις αγωνίστηκαν για την πρόσβαση στην εκπαίδευση και την υγεία όλων, με ιδιαίτερη έμφαση στους άνεργους, τις γυναίκες, τους μαθητές μεγάλης ηλικίας, και σε παραμελημένες τοπικές κοινότητες. Έτσι, διαμόρφωσαν ένα κίνημα υπέρ της συνολικής κοινωνικής αλλαγής, και κατάφεραν να ξεπεράσουν το τέλμα που προσφέρουν οι οικονομικοί/εργατικοί/συντεχνιακοί αποσπασματικοί αγώνες.

Σε αντίθεση με την υπόλοιπη εκπαίδευση στην Λατινική Αμερική, τα κοινωνικά σχολεία είναι δωρεάν για τους μαθητές, χωρίς δίδακτρα, ενώ τα έξοδα καλύπτονται από δωρεές ένα μέρος των οποίων προσφέρουν εκπαιδευτικά και εργατικά σωματεία βάσης.

Μεγάλος και πετυχημένος αγώνας ήταν να δημιουργηθεί μια διδακτέα ύλη που θα ξεπερνούσε τον ελιτισμό που προωθούσε το '90 η κρατική εκπαίδευση. Ο τρόπος που έγινε ήταν η συμμετοχή των γειτονιών σε συμβούλια που έδωσαν την γενική κατεύθυνση ως προς το τι αποτελεί χρήσιμη γνώση, ως προς το πού θα έπρεπε να κατευθυνθεί η διαδασκαλία. Φυσικά, το συγκεκριμένο πρόγραμμα διδασκαλίας το επεξεργάστηκαν οι εκπαιδευτικοί και οι εθελοντές των σχολείων, αλλά με βάση πάντα τις ιδέες των γειτονιών.

Αξιολόγηση και “Μετά το Λύκειο, τι;”

Αυτή η διαδικασία, και φυσικά το ίδιο το πρόγραμμα διδασκαλίας, αξιολογείται μέσω ανοιχτών διαδικασιών. Στην αξιολόγηση μπορεί να συμμετάσχει όποια/ος θέλει, εκπαιδευτικοί, μαθητές, γονείς, γείτονες, όποια ενδιαφέρεται για τον θεσμό του κοινωνικού σχολείου. Η συμμετοχή δεν είναι υποχρεωτική, αλλά καλλιεργείται μια κουλτούρα ότι στην αξιολόγηση ειδικά είναι καλό να υπάρχουν πάντα όσο περισσότεροι μαθητές γίνεται, γιατί χωρίς τους άμεσα εμπλεκόμενους τι αξιολόγηση να κάνεις άλλωστε. Το αυτονόητο παράδειγμα είναι ότι πρόσφατα οι μαθητές εισήγαγαν... “με το ζόρι” τις νέες τεχνολογίες στο πρόγραμμα.

Λόγω της συμμετοχικής αξιολόγησης είναι δύσκολο να απαντήσει κάποιος σε ερωτήσεις αν υπάρχουν εξετάσεις, ή αν δίνουν έμφαση σε έναν συγκεκριμένο τομέα, ή αν χρησιμοποιούν βιβλία και ποια, μιας και η κατάσταση είναι ρευστή, και τα πράγματα γίνονται “προς την χρεία ικανώς”.

Επαναλαμβάνουμε ότι αυτά γίνονται σε κοινότητες πάνω από 11 επαρχιών της Αργεντινής, για πάνω από 2 δεκαετίες, και δεν μιλάμε για αργόσχολους του Μπουένος Άιρες που εξαντλούν την Καντιανή ηθική τους σε φιλανθρωπίες (αν και πανεπιστημιακοί από το Μπουένος Άιρες βοήθησαν, μιας και υπάρχουν πάνω από 70 κοινωνικά σχολεία στο Μπουένος Άιρες). Μιλάμε πάντα για γυμνάσια και λύκεια που λειτουργούν κάθε μέρα με χιλιάδες μαθητές. Μιλάμε για ένα ολόκληρο κοινωνικό κίνημα, με πάνω από 20 εμπλεκόμενες οργανώσεις, με κεντρικό σύνθημα “η Παιδεία δεν μπορεί να είναι πολυτέλεια”.

Τελευταία, οι τοπικές οργανώσεις παλεύουν να πάρουν έγκριση ώστε να αναγνωριστούν επίσημα ως θεσμός και τα παιδιά να δίνουν στα κοινωνικά σχολεία εισαγωγικές εξετάσεις για το πανεπιστήμιο. Μετά την επαναθέσμιση του 2001, από το 2003 μέχρι το 2007 υπήρξε μια ραγδαία αύξηση εγγραφών, οπότε σε μεμονωμένες περιπτώσεις το κράτος αναγκάστηκε το 2007 να αναγνωρίσει ορισμένα κοινωνικά σχολεία. Παρόλ' αυτά, αποτελεί επιθυμία των κοινωνικών σχολείων να μαζικοποιηθεί η λειτουργία τους

ως κέντρα εισαγωγής στο πανεπιστήμιο. Το κράτος, από ό,τι ακούγεται, θα προχωρήσει σε περισσότερες αναγνωρίσεις μια που η παρούσα κυβέρνηση ασχολείται πολύ με την εικόνα που παρουσιάζει προς τα έξω, και με την αναγνώριση θα βελτιώσει τους δείκτες ποιότητας της εκπαίδευσης, μιας και στα κοινωνικά σχολεία την τελευταία δεκαετία δεν έχει καταγραφεί επίσημα κανένα περιστατικό σχολικής βίας.

Συμπέρασμα

Αυτά πρέπει να βλέπει κανείς για να καταλαβαίνει προς τα πού κινείται ο κοινωνικός ανταγωνισμός τα επόμενα χρόνια σε κάποια χώρα, και όχι να τρέχει προσομοιώσεις κοινωνικών δικτύων σε πανάκριβους υπερυπολογιστές. Είναι φανερό ότι στην Αργεντινή διαμορφώνεται ένας τύπος ενεργού πολίτη που θα παίξει μεγάλο ρόλο στο μέλλον, και ήδη τα σημάδια έχουν αρχίσει και φαίνονται. Εσύ, θα περιμένεις να κόψει κορδέλες σε κοινωνικά σχολεία ο Τσίπρας;

πηγη

<http://activepropaganda.espivblogs.net/?p=4275>